

This project is funded by
the European Union

PROGRAM ZA POVEĆANJE KONKURENTNOSTI MSP

Podržavamo MSP u Bosni i Hercegovini

O PROGRAMU

Program za povećanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća razvila je Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD), kombinirajući pristup finansijskim sredstvima, grant podsticaje i besplatnu tehničku pomoć kako bi povećala tržišni kapacitet, znanje i iskustvo malih i srednjih preduzeća. Grant podsticaji i tehnička pomoć se finansiraju putem Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) Evropske unije (EU) u Bosni i Hercegovini. Program ima za cilj poboljšati konkurentnost malih i srednjih preduzeća u Bosni i Hercegovini. Putem ciljanih i grantovima podržanih investicija, mala i srednja preduzeća

Tehnička pomoć je sastavni dio programa i olakšava malim i srednjim preduzećima da prioritiziraju investiciju s ciljem usklađivanja s EU direktivama.

mogu poboljšati svoju konkurentsku poziciju i trgovinsku razmjenu kako unutar regije, tako i sa zemljama EU.

Perspektiva članstva u EU podrazumijeva mnoštvo mogućnosti za mala i srednja preduzeća u zemljama Zapadnog Balkana, uključujući i Bosnu i Hercegovinu. Međutim, usvajanje pravne stečevine EU uključivat će značajne izmjene propisa, zbog čega će usklađenost sa

novim standardima za preduzeća predstavljati investicijski teret. Program za povećanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća razvijen je kako

Grant u iznosu od 15%, koji se finansira putem EU IPA, pomaže malim i srednjim preduzećima napraviti ciljane investicije koje poboljšavaju njihovu konkurentnost.

bi pomogao malim i srednjim preduzećima u privatnom vlasništvu udovoljiti novim propisima i razumjeti zahtjeve za poboljšanjima u području zaštite okoliša, profesionalnog zdravlja i sigurnosti te kvaliteta i sigurnosti proizvoda.

Ovaj novi program nudi kredite koje omogućava EBRD putem lokalnih partnerskih banaka, u kombinaciji sa 15% grantom koji se finansira putem EU IPA fondova. Program je upotpunjen i tehničkom pomoći kako bi se malim i srednjim

preduzećima pomoglo optimizirati svoje zahtjeve za investicijama s ciljem unapređenja u smjeru usklađenosti sa prioritetnim EU direktivama. EU direktive se, na prvi pogled, mogu učiniti zastrašujućim. Iako često i jednostavno rješenje može ispunjavati zahtjeve, ponekad je potreban kompleksniji pristup. Komponenta tehničke pomoći u okviru ovog programa je posebno osmišljena da odgovori na taj izazov.

KOJI KREDITI SU DOSTUPNI?

Projekti se mogu financirati jednim ili sa više kredita ukupne vrijednosti do milion eura po kompaniji ili grupi kompanija.

Investicijski projekti bi trebali poboljšati konkurentnost kompanije na bilo kojem tržištu i postići usklađenost sa jednom ili više EU direktiva u području zaštite okoliša, energetske efikasnosti, sigurnosti radnika te kvaliteta i sigurnosti proizvoda. Međunarodni tim stručnjaka će procijeniti Vaš projekat i, ukoliko to želite, savjetovati Vas o boljoj ili alternativnoj strukturi projekta kako biste postigli svoj željeni cilj.

ZAŠTO BISTE ZA SVOJU INVESTICIJU TREBALI RAZMOTRITI PROGRAM ZA POVEĆANJE KONKURENTNOSTI MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA:

GRANT – Nakon uspješne verifikacije Vašeg investicijskog projekta, ostvarujete pravo na podsticaj u vidu povrata novca u iznosu od 15%, što je dobar način da smanjite trošak finansiranja Vaše investicije. Podsticaj u vidu povrata novca finansira se putem nacionalnih EU IPA fondova.

JEDNOSTAVNI KRITERIJI – Krediti i grantovi u okviru Programa za povećanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća dostupni su za bilo koju investiciju koja Vašoj kompaniji pomaže udovoljiti strožijim EU direktivama, povećavajući tako Vaš tržišni potencijal i Vašu profitabilnost.

DOPRINOS ŠIRENJU IZVOZNOG POSLOVANJA, KAO I TRŽIŠTA U VAŠOJ ZEMLJI – Sve pogodne investicije povećavaju kvalitet proizvoda. To bi vam moglo omogućiti da povećate izvoz u Evropu, a poboljšan kvalitet će također biti dostupan i Vašim domaćim kupcima, povećavajući Vašu konkurentsku poziciju kod kuće i u inostranstvu.

VEĆA DOBIT – praktično sve pogodne investicije mogu rezultirati smanjenom potrošnjom energije i resursa, snižavajući Vaše troškove i povećavajući konkurentsku prednost, kao i Vašu profitabilnost.

DOPRINOS ZELENOJ EKONOMIJI – praktično sve pogodne investicije smanjuju zagađivače poput emisija stakleničkih plinova.

BESPLATNA STRUČNA PODRŠKA – Jednostavni postupci, u kombinaciji sa besplatnim tehničkim savjetima koje nudi međunarodni tim stručnjaka (projektne konsultant ili "PK"), pomažu Vam otvoriti put ka novim tržištima.

USPJEŠNA PRIČA

Kompanija koja se bavi proizvodnjom drvenog namještaja te rezanjem i obrublivanjem drveta investirala je u opremu za obradu drveta.

Investicija u:

- HOLZ-HER Tlačna pila Tectra 6120 Power
- HOLZ-HER 7125 Mašinski centar, boja crna
- PRO-MASTER 7125, boja crna

Investicija i grant:

Ukupna investicija: 156.000 EUR

Kredit: 140.000 EUR

Grant (15%): 21.000 EUR

Udovoljeno EU direktivama:

- Direktiva 2014/35/EU
- Direktiva 2006/42/EZ
- Direktiva 95/16/EZ (preinačena)
- Direktiva 2014/30/EU (preinačena)
- Direktiva 2009/125 (preinačena)

KO SE MOŽE PRIJAVITI?

U okviru Programa za povećanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća mogu se prijaviti sljedeće kompanije:

- mala i srednja preduzeća, kompanije, firme, biznisi, samostalni preduzetnici ili druga pravna lica, kao i pojedinci registrovani kao privrednici ili angažovani na privrednim aktivnostima, u skladu sa zakonima Bosne i Hercegovine;
- kompanije koje posluju prvenstveno u Bosni i Hercegovini;
- kompanija zapošljava manje od 250 radnika i godišnji promet NE prelazi iznos od 50 miliona eura (ili ekvivalent) i/ili godišnji bilans stanja NE prelazi 43 miliona eura (ili ekvivalent);
- kompanija je u privatnom vlasništvu;
- kandidat je dobio sva neophodna odobrenja i dozvole te na druge načine poštuje nacionalno okolišno, socijalno, zdravstveno i sigurnosno zakonodavstvo;
- kandidat NIJE na EBRD-ovoj listi lica ili subjekata koji nisu pogodni za dodjeljivanje ugovora finansiranog od strane EBRD-a ili za finansiranje od strane EBRD-a.

Za kredit i grant iz Programa za povećanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća NE MOGU se prijaviti sljedeće kompanije, biznisi, lica ili subjekti:

- kompanije i biznisi koji se bave proizvodnjom i/ili trgovinom naoružanjem ili vojnom opremom;
- finansijske institucije ili kompanije za pružanje finansijskih usluga ili osiguravajuće kuće;
- kompanije i biznisi koji se bave proizvodnjom ili prodajom duhana ili žestokih pića;
- kockarnice ili drugi objekti za igre na sreću;
- kompanije i biznisi koji se bave špekulativnim investicijama u imovinu ili valute ili bilo kojom drugom špekulativnom investicijom;
- bilo koje aktivnosti koje se pojavljuju na EBRD-ovoj Listi isključenih strana u pogledu zaštite okoliša i socijalnih pitanja.

USPJEŠNA PRIČA

Mljekara je investirala u opremu za proizvodnju sira i jogurta, hladnjaču i novi bojler.

Investicija u:

- Opremu za proizvodnju sira
- Laktofrize
- Bojler za toplu vodu

Investicija i grant:

Ukupna investicija: 148.500 EUR

Kredit: 148.500 EUR

Grant (15%): 22.275 EUR

Udovoljeno EU direktivama:

- Direktiva 2014/35/EU
- Direktiva 2006/42/EZ (preinačena)
- Direktiva 2014/30/EU
- Direktiva 2001/81/EZ
- Direktiva 2010/75/EU

KOJE PROJEKTNE INVESTICIJE SU POGODNE?

Sve investicije bi trebale poboljšati usklađenost sa jednom ili više EU direktiva u području zaštite okoliša, sigurnosti radnika i kvaliteta i sigurnosti proizvoda, kako je navedeno u prioritetnim EU direktivama, ili sa EU direktivom (koja ne spada u prioritetne EU direktive) koju je potvrdio projektni konsultant. To, naprimjer, uključuje sljedeće:

- nove mašine, proizvodna oprema, proizvodne linije;
- novi bojleri, rashladni sistemi, toplotne pumpe;
- obnova i izgradnja proizvodnih objekata;
- integrisana obnova i izgradnja proizvodnih linija i objekata;
- obnova i izgradnja skladišnih objekata, hladnjača i magacina, uključujući i unutrašnja prevozna sredstva;
- mašine za pakovanje;
- kamioni i prikolice;
- oprema za zemljane radove;
- sistemi za skladištenje žitarica, mlinovi, biljke za ishranu životinja;
- objekti za uzgoj životinja (krava, peradi, kokoši itd.);
- sistemi za usisavanje i smanjenje prašine;
- postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda;
- postrojenja za smanjenje emisija u vazduh;
- obnovljiva energija.

Osim gore navedenih, primjenjuju se i sljedeći specifični kriteriji pogodnosti:

Polovna oprema

Preporučuje se fokusiranje na potpuno novu opremu.

Finansiranje polovne opreme je moguće ukoliko je, u izuzetnim slučajevima, oprema temeljito procijenjena od strane projektnog konsultanta i ukoliko su ispunjeni sljedeći uslovi:

- oprema je u potpunosti vraćena u prvobitno stanje od strane proizvođača ili ovlaštenog centra;
- oprema ima garanciju od najmanje šest mjeseci, koju izdaje kompanija koja ju je vratila u prvobitno stanje;
- dokazana je isplativost investicije u poređenju sa novim ekvivalentom.

Vozila

Nova vozila su pogodna za kredit i grant u okviru programa ukoliko:

- se koriste samo u poslovne svrhe;
- zamjenjuju stara vozila (mora se navesti dokaz o uklanjanju starog vozila);
- udovoljavaju predviđenim EU standardima.

Osim gore navedenih kriterija, postoje i sljedeći iscrpni kriteriji za različite tipove vozila:

- taksi: vozila moraju biti hibridni automobili;
- kamioni: zadovoljavaju najmanje Euro 6 normu;
- kombi vozila: zadovoljavaju najmanje Euro 6 normu i registrovana su u skladu sa lokalnim zakonodavstvom za prevoz robe u komercijalne svrhe te isključivo za poslovanje kompanije;
- autobusi: zadovoljavaju najmanje Euro 6 normu, u skladu sa poslovanjem kompanije (prevoz putnika).

Polovna vozila nisu pogodna.

Industrijske prostorije

Sama kupovina industrijskih prostorija i obnova prostorija je pogodna za finansiranje pod uslovom da investicija povećava:

- zdravlje i sigurnost na radu;
- zaštitu okoliša;
- kvalitet i sigurnost proizvoda;
- energetska efikasnost u skladu sa EU direktivama prenesenim u lokalno zakonodavstvo.

Obnova postojećih zgrada ili izgradnja novih zgrada je također pogodna ukoliko se udovolji istim, gore opisanim kriterijima i namjenama.

KAKO SE PRIJAVITI

Proces prijavljivanja se sastoji od dolje navedenih koraka. Molimo, ne ustručavajte se zatražiti pomoć od našeg tehničkog tima u bilo kojem trenutku za vrijeme ovog procesa.

- Obrasci za prijavu, koji se mogu preuzeti na web stranici www.web-sme-csp.com, mogu se poslati direktno partnerskim bankama (PB).
- PK pruža podršku PB u procjeni tehničke pogodnosti malog i srednjeg preduzeća, kao i njegove investicije.
- Odluka o tome da li će investicija biti finansirana ili ne prepušta se PB.
- Naš tehnički tim će započeti pripremu investicijskog plana (IP) zajedno sa Vama i utvrdit će konkretne potrebe za investicijom kako bi se postigla usklađenost sa EU direktivama. Tehnički tim će, također, utvrditi iznos očekivanog grant podsticaja te parametre/uslove za postizanje usklađenosti po završetku projekta.
- Nakon što je investicija završena, aktivirat će se podsticajni grant, a konsultant za verifikaciju će verifikovati investiciju. Grant će biti isplaćen nakon uspješne verifikacije projekta.

NAŠE PARTNERSKE BANKE

Kako bi proces bio pojednostavljen, svi finansijski mehanizmi se usmjeravaju putem lokalnih partnerskih banaka koje primaju kontinuiranu podršku programskih projektnih konsultanata.

Kreditne odredbe i uslove postavljaju partnerske banke i konačnu odluku o tome da li će ili ne finansiranje biti dodijeljeno kompaniji kandidatu donose isključivo partnerske banke. EBRD, EU i projektni konsultanti nemaju nikakvog utjecaja na ovu odluku.

Projektni konsultant je odgovoran za tehničku procjenu investicijskih projekata i, zajedno sa konsultantom za verifikaciju, također je odgovoran i za utvrđivanje i provjeru iznosa grantova. Partnerske banke će grant podsticaje isplatiti vlasnicima uspješno završenih i verifikovanih projekata. Međutim, partnerske banke nemaju nikakvog utjecaja na visinu grantova koji se isplaćuju. Molimo, posjetite našu web stranicu kako biste se informisali o aktuelnostima o trenutnim partnerskim bankama Programa za povećanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća (www.web-sme-csp.com).

USPJEŠNA PRIČA

Kompanija koja se bavi proizvodnjom voća i povrća investirala je u hladnjake kako bi poboljšala standard kvaliteta svojih proizvoda.

Investicija u:

- Hladnjake s panelima, rashladne uređaje, šok komore za rukovanje i održavanje robe, ukupnog kapaciteta 2000 tona
- Implementacija HACCP sistema

Investicija i grant:

Ukupna investicija: 470.000 EUR

Kredit: 460.000 EUR

Grant (15%): 69.000 EUR

Udovoljeno EU direktivama:

- Direktiva 2014/35/EU
- Direktiva 2014/30/EU (preinačena)
- Direktiva 2009/125 (preinačena)
- Uredba (EZ) br. 1005/2009
- Uredba (EU) br. 687/2010

USPJEŠNA PRIČA

Kompanija koja se bavi proizvodnjom i distribucijom piva, bezalkoholnih pića i vode investirala je u novu opremu.

Investicija u:

- SSY 5555 Potpuno automatsku mašinu za pakovanje po sistemu preklapanja
- Liniju za punjenje konzervi pivom

Investicija i grant:

Ukupna investicija: 998.326 EUR

Kredit: 993.326 EUR

Grant (15%): 148.999 EUR

Udovoljeno EU direktivama:

- Direktiva 89/654/EEZ
- Direktiva 2009/104/EZ
- Direktiva 89/391/EEZ
- Direktiva 2009/104/EZ
- Direktiva 2014/35/EU
- Direktiva 2006/42/EZ (preinačena)
- Direktiva 2014/30/EU (preinačena)

USPJEŠNA PRIČA

Proizvođač plastičnih ambalažnih materijala (polietilen tereftalat) investirao je u sistem za sušenje PET materijala i u novi rashladni sistem.

Investicija u:

- Rashlađivač vode na principu zračnog hlađenja sa HP pumpom i nominalnim kapacitetom hlađenja od 604 kW
- Moretto kompletan sistem za sušenje PET-a

Investicija:

Ukupna investicija: 99.500 EUR

Kredit: 89.550 EUR

Grant (15%): 13.432 EUR

Udovoljeno EU direktivama:

- Direktiva Vijeća 89/655/EEZ
- Direktiva 95/63/EZ
- Direktiva 2009/104/EZ
- Direktiva 2009/104/EZ

ZNANJE I ISKUSTVO

Osim finansijskih sredstava, mala i srednja preduzeća također mogu imati koristi i od znanja i iskustva kako bi povećala konkurentnost na domaćim i međunarodnim tržištima. Bilo da se radi o uvođenju novog sistema upravljanja kvalitetom, razvoju marketinškog plana za izvoz proizvoda ili prilagođavanju radnih postupaka novim standardima, kompanije u okviru programa mogu poduzeti i savjetodavni projekat sa lokalnim konsultantima i međunarodnim savjetnicima na bazi podjele troškova.

Poslovno savjetovanje

Radite sa lokalnim konsultantom na projektu usmjerenom ka određenom aspektu poslovanja, poput uvođenja sistema upravljanja kvalitetom koji udovoljava ISO standardima ili kreiranja plana izvodljivosti za novu fabriku. Ovi projekti obično traju četiri do šest mjeseci i primjenju najbolje prakse kako bi kompaniji pomogli da postane konkurentnija. Nadoknađuje se do 50% troškova ovih projekata. Ovo savjetovanje pokriva specijalizirana područja stručnosti, uključujući:

- strategiju,
- marketing,
- organizaciju,
- poslovanje,
- tehnologiju,
- inžinjerska rješenja,
- upravljanje kvalitetom,
- finansijsko upravljanje i
- energetska efikasnost i okoliš.

Industrijska stručnost

Omogućite Vašoj kompaniji da se takmiči na međunarodnom nivou, koristeći stručnost međunarodnog savjetnika u okviru iste industrije. Tako što dijeli vlastito međunarodno iskustvo u višem upravljanju u okviru iste industrije, on ili ona može pomoći u strateškom sagledavanju svakog aspekta poslovanja i razvoju vjerodostojne strategije za investicije i rast. Bilo da se radi o specijaliziranom znanju o odgovarajućim nivoima vlažnosti za pređenje vune, laboratorijskim standardima za proizvodnju lijekova ili odabiru najučinkovitije opreme kako bi se poboljšala proizvodnja, ovi međunarodni industrijski savjetnici razumiju utjecaj ovih problema na svaku kompaniju i potrebe iste. Ovi projekti obično traju između 12 i 18 mjeseci.

Povežite se sa drugim privrednicima i ojačajte svoje znanje o izvozu

EBRD-ova obuka malih i srednjih preduzeća za promociju izvoza može pomoći kompanijama razumjeti osnove izvoza, uključujući identifikovanje odgovarajuće dinamike tržišta i proizvoda, planiranje izvoza i specifičnosti EU. EBRD također organizuje redovne događaje, kurseve i obuke, kao i networking mogućnosti za privrednike. Za više informacija, molimo kontaktirajte knowhowbih@ebrd.com.

Ovaj dokument je kreiran uz finansijsku pomoć Instrumenta za pretprijetupnu pomoć Evropske unije. Stavovi predstavljani u ovom dokumentu su stavovi konsultanta i, samim tim, ni na koji naćin se ne mogu shvatiti kao da odražavaju zvanićni stav Evropske unije.

This project is funded by
the European Union

info.bih@web-sme-csp.com | www.web-sme-csp.com